

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Vícedenní pěší turistika jako udržitelný způsob rekreačního využití horských oblastí: příklad Šumavy

Autor práce: Bc. Petra Hochová

1. Obsah práce

Cíle, výzkumné otázky, hypotézy (*přiměřenost cílů, geografický charakter a relevance cílů, teoretické podložení hypotéz aj.*)

Práce se zabývá atraktivním, geografickým a relevantním tématem, byť jeho novost, resp. novost více institucionalizovaného fenoménu vícedenní pěší turistiky v českém prostředí, způsobila autorce nemalé problémy při shromažďování potřebných dat. Z tohoto důvodu si myslím, že výzkumné otázky byly stanoveny velice ambiciózně. Možná by mohly být zaměřeny na vývoj vícedenní pěší turistiky (VPT) a její institucionalizace v Česku obecně s aplikací na případovou studii Šumavy. Každopádně, některé výzkumné otázky by také potřebovali upřesnit - *Jak se měnil význam, pojetí a zaměření vícedenní pěší turistiky na území NP Šumava a NP Bavorský les?* – jaké období změny sledujeme? *Jak významnou roli má vícedenní pěší turistika ve správě, ochraně a rozvoji území Šumavy? Jak ji vnímají aktéři podílející se na správě této oblasti?* – co myslíme rozvojem Šumavy? Nicméně větší problém je v tom, jak je na tyto otázky napasován výzkumný rámec a jak jsou tyto otázky zodpovězeny.

Práce s literaturou (*teoretické ukotvení práce, diskuse a kritické zhodnocení literatury aj.*)

Práce má vzhledem k samotným výsledkům práce rozsáhlou teoretickou část, nicméně ta by mohla být kratší, ale za to více kriticky orientovaná, lépe vyvážená a zaměřená na tvorbu rámce, kterým bude hodnotit míru udržitelnosti VPT. Co se týče prvního, autorka má problém s vymezením pojmu turistika – jedná se o pojem, který je nejasně užíván v Česku, ale v zahraničí k němu neexistuje jasný ekvivalent, takže celá pasáž 1.1 je vymezena velice nejasně. Autorka zmiňuje, že souvisí s aktivním trávením volného času, ale na další stránce pak zmiňuje, že dle KČT existuje motoristická turistika – a tento rozpor není v práci kriticky rozebrán. Dále také dle Ludvíka prezentuje definice vycházek, výletů, túr a pochodu, nicméně tyto definice se překrývají a navíc neodpovídají současné realitě (např. nejdelší trasa pochody Praha – Prčice má 70 km, ale dle Ludvíka mají být pochody definovány hranicí 49 km). Problematické vymezení pojmů se pak projevuje v překryvu podkapitol 1.1 a 1.3.

Velkým problémem teoretické části je jednak promíchání s kontextuálními částmi textu (pasáž o KČT, roli MMR, OSN atd.), navíc jsou příliš dlouhé málo relevantní části (1.1 Turistika, Udržitelný rozvoj) a naopak (2.2 Dopady cestovního ruchu, 2.3 Nadměrný cestovní ruch). Rovněž kapitola 3 o Šumavě měl být více zaměřená na téma, diskutovat problém overturismu v území, regulacemi ze strany NP či mohla prezentovat mapy červené trasy třeba i s nocovišti, popř. obdobné trasy na bavorské straně. Zde autorka také zmiňuje existenci pěšího pochodu *S batohem šumavskými hvozdy*, který se konal v socialistickém období. Poznatky o tomto pochodu by byly jedinečnou možností pro diskuzi vývoje udržitelnosti vícedenních pěších pochodů v čase, bohužel ale autorka přechází tento

pochoď bez povšimnutí...

Záhadou pro mě je, proč jsou základní zjištění na bázi zahraniční literatury o účastnících vícedenních pochodů zmiňována až ve výsledcích (kam nepatří) a ne v teoretické části, kde naopak chybí a při tom jsou pro práci zásadní. Připadá mi, že tímto chtěla autorka uměle prodloužit část výsledků. Celkově bohužel teoretická část neústí do výzkumného rámce, který autorka měla využít pro zodpovězení výzkumných otázek, především pak té první – *Lze vícedenní pěší turistiku považovat za udržitelnou formu cestovního ruchu?* – na základě teorie tak měla autorka vymezit kritéria, kterými bude hodnotit udržitelnost VPT např. oproti jiným formám turismu, popř. jednodenní pěší turistice. Také by bylo jasno, zda autorka cílí jen na environmentální pilíř udržitelnosti, či i na jiné pilíře a zaměřuje se na to, jak VPT turisté například posilují lokální ekonomiku, jaké mají vztahy s místními apod. Autorka si uvědomuje (viz str. 32), že je třeba „šedou teorii převést v zelený strom praxe“, avšak místo detailního rozebrání např. doporučení CzechTourismu hned na následující stránce, pokračuje dále spíše nekonkrétními věcmi.

Metodika práce (*vhodnost aplikovaných metod, kvalita a vhodnost použitých dat aj.*)

Aplikované metody jsou v pořádku, problém je však ve struktuře rozhovorů, která zcela opomíjí výzkumnou otázku - *Lze vícedenní pěší turistiku považovat za udržitelnou formu cestovního ruchu?* – protože ani před tím si autorka nevytvořila výzkumný rámec, z jehož pohledu by míru udržitelnosti VPT zkoumala – to se tady omezuje víceméně jen na otázku nocovišť a jen z pohledu environmentálního pilíře udržitelnosti. Také návaznost na otázku *Jak se měnil význam, pojetí a zaměření vícedenní pěší turistiky na území NP Šumava a NP Bavorský les?* je problematická.

Analytická část práce (*správnost a interpretace výsledků, detailnost, struktura a provázanost analýzy*)

Jak již bylo zmíněno – provázanost analýzy s teorií je velice slabá. Vzhledem k počtu partnerů rozhovoru z okruhu turistů (celkem 5) jsou pak prezentovaná zjištění poměrně mělká a ani výpovědi starostů či zástupce NP nejdou příliš do detailu. Analýza u otázky *Jak se měnil význam, pojetí a zaměření vícedenní pěší turistiky na území NP Šumava a NP Bavorský les?* není dostatečná, soustředí se jen na diskuzi toho, zda zajistit přepravu zavazadel pro turisty či ne.

Závěry práce (*odpovědi na výzkumné otázky, zasazení závěrů do širšího kontextu výzkumu aj.*)

Vzhledem k výše zmíněnému, odpovědi na výzkumné otázky nejsou založeny na rozhovorech, ale spíše na vlastních domněnkách autorky (především otázka *Lze vícedenní pěší turistiku považovat za udržitelnou formu cestovního ruchu?*), popř. úvodní, nepříliš hluboké literární rešerše.

2. Formální náležitosti práce (zatrhněte Vaši volbu)

Formální úprava: výborná

Stylistická úroveň: velmi dobrá (chtělo by to méně nevědeckého jazyka)

Citační úroveň: velmi dobrá (chybějící citace minimálně u odstavce na str. 15-16)

Komentář (vč. kvality grafiky, (ne)přiměřenosti délky práce aj.)

Z grafického hlediska postrádám vlastní mapu červené trasy a nocovišť, kterou by autorka prokázala své kartografické a GIS schopnosti. Velkým problémem je nepřiměřenost délky práce – příliš dlouhá teoretická část a příliš krátká část empirická. Celkově je pak práce rozsahem na hraně přijatelnosti u diplomových prací, vzhledem k přebytečným pasážím v teoretické části spíše pod ní.

3. Souhrn**Celkové zhodnocení práce** (vč. přínosů práce, provázanosti teoretické a analytické části aj.)

I přes určité zaujetí autorky pro téma i poměrně vysoký počet domácích a zahraničních zdrojů jsou přínosy práce slabé vzhledem k tomu, že práce málo stavěla na teoretickém aparátu a počet partnerů rozhovoru byl nedostatečný.

Předloženou práci **nedoporučuji** k obhajobě. (zatrhněte Vaši volbu)

Otázky k obhajobě

Sestavte a prezentujte rámec, jakým hodnotit udržitelnost VPT v celé jeho šíři i jeho fází, popř. z pohledu všech pilířů udržitelnosti.

Jak se dle výše naznačeného rámce VPT liší od jednodenního pěšího turismu?

V čem (především z pohledu udržitelnosti), kromě převozu zavazadel, se liší pojetí české a bavorské dálkové trasy národním parkem?

Datum: 14. ledna 2022

Autor posudku: Mgr. Vladan Hruška, Ph.D., katedra geografie, Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem

Podpis: